

Republica Moldova

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIE

DE INADMISIBILITATE

a sesizării nr. 4g/2020

privind excepția de neconstituționalitate a prevederilor articolelor
22 alin. (1) lit. g), 24 alin. (1) și 84 alin. (4) din Codul de executare

*(calcularea dobânzilor și penalităților rezultate din întârzierea
executării unei obligații ce decurge dintr-un document executoriu)*

CHIȘINĂU

15 iunie 2020

Curtea Constituțională, judecând în componența:

dnei Liuba ȘOVA, *președinte de ședință*,
dlui Eduard ABABEI,
dlui Nicolae ROȘCA,
dlui Serghei ȚURCAN,
dlui Vladimir ȚURCAN, *judecători*,
cu participarea dnei Aliona Balaban, *asistent judiciar*,

Având în vedere sesizarea înregistrată pe 21 ianuarie 2020,
Examinând admisibilitatea sesizării menționate,
Având în vedere actele și lucrările dosarului,
Deliberând pe 15 iunie 2020 în camera de consiliu,

Pronunță următoarea decizie:

ÎN FAPT

1. La originea cauzei se află sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a prevederilor articolelor 22 alin. (1) lit. g), 24 alin. (1) și 84 alin. (4) din Codul de executare, ridicată de către dl avocat Aureliu Scorțescu, în interesul Companiei de asigurări „Asterra Grup” S.A., parte în dosarul nr. 25-440/18, pendinte la Judecătoria Chișinău, sediul Centru.

2. Sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a fost trimisă la Curtea Constituțională de către dl judecător Dragoș Crigan de la Judecătoria Chișinău, sediul Centru, în baza articolului 135 alin. (1) lit. a) și g) din Constituție.

A. Circumstanțele litigiului principal

3. Pe rolul Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, se află cererea de chemare în judecată depusă de către Compania de asigurări „Asterra Grup” S.A. împotriva S.R.L. „Ri-Cargo MD” și a executorului judecătoresc Augustin Bodrug, referitoare la contestarea actelor executorului judecătoresc și încasarea cheltuielilor de judecată.

4. În cererea sa de chemare în judecată, Compania de asigurări „Asterra Grup” S.A. a menționat că, pe 18 mai 2018, S.R.L. „Ri-Cargo MD” i-a adresat o cerere referitoare la executarea hotărârii judecătorești privind încasarea sumelor conform titlului executoriu. Procedura de executare a fost intentată în baza titlului executoriu nr. 2c -222/16 din 7 noiembrie 2017, emis de către judecătoria Bălți în baza deciziei Curții de Apel Bălți privind încasarea de la debitorul Compania de asigurări „Asterra Grup” S.A. în beneficiul creditorului S.R.L. „Ri-Cargo MD” a despăgubirilor de asigurare în sumă de 47393,10 dolari SUA (calculată în lei moldovenești). În titlul executoriu se menționează că hotărârea judecătorească a devenit definitivă pe data de 14 februarie 2018.

5. Pe 29 mai 2018, titlul executoriu în discuție a fost executat integral.

6. Pe 6 iunie 2018, Compania de asigurări „Asterra Grup” S.A. a recepționat de la executorul judecătoresc încheierile referitoare la

modificarea sumei puse sub sechestru și la încasarea cheltuielilor de executare, pe care le-a contestat în judecată.

7. Pe 23 mai 2019, în cadrul examinării cauzei, dl avocat Aureliu Scorțescu, în interesul Companiei de asigurări „Asterra Grup” S.A. a ridicat excepția de neconstituționalitate a prevederilor articolelor 22 alin. (1) lit. g), 24 alin. (1) și 84 alin. (4) din Codul de executare.

8. Prin Încheierea Judecătorei Chișinău, sediul Centru, din 18 decembrie 2019, a fost admisă ridicarea excepției și a fost sesizată Curtea Constituțională, în vederea soluționării acesteia.

B. Legislația pertinentă

9. Prevederile relevante ale Constituției sunt următoarele:

Articolul 1 Statul Republica Moldova

„[...]”

(3) Republica Moldova este un stat de drept, democratic, în care demnitatea omului, drepturile și libertățile lui, libera dezvoltare a personalității umane, dreptatea și pluralismul politic reprezintă valori supreme și sânt garantate.”

Articolul 23 Dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle

„[...]”

(2) Statul asigură dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle. În acest scop statul publică și face accesibile toate legile și alte acte normative.”

Articolul 26 Dreptul la apărare

„(1) Dreptul la apărare este garantat.

(2) Fiecare om are dreptul să reacționeze independent, prin mijloace legitime, la încălcarea drepturilor și libertăților sale.

(3) În tot cursul procesului, părțile au dreptul să fie asistate de un avocat, ales sau numit din oficiu.

[...]”

Articolul 46 Dreptul la proprietate privată și protecția acesteia

„(1) Dreptul la proprietate privată, precum și creanțele asupra statului, sunt garantate.

(2) Nimeni nu poate fi expropriat decât pentru o cauză de utilitate publică, stabilită potrivit legii, cu dreaptă și prealabilă despăgubire.

[...]”

Articolul 54 Restrângerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți

„(1) În Republica Moldova nu pot fi adoptate legi care ar suprima sau ar diminua drepturile și libertățile fundamentale ale omului și cetățeanului.

[...]”

10. Prevederile relevante ale Codului de executare, adoptat prin Legea nr. 443 din 24 decembrie 2004, sunt următoarele:

Articolul 22

Drepturile și obligațiile executorului judecătoresc

„(1) Executorul judecătoresc este în drept:

[...]

g) să calculeze dobânzi, penalități, alte sume rezultate din întârzierea executării unei obligații ce decurge dintr-un document executoriu;

[...]”.

Articolul 24

Calcularea dobânzilor, penalităților și altor sume rezultate din întârzierea executării

„(1) La cererea creditorului, executorul judecătoresc este în drept să calculeze și să încaseze dobânzile, penalitățile și alte sume rezultate din întârzierea executării, în funcție de rata inflației și în conformitate cu art.619 din Codul civil. Cererea privind calcularea sumelor rezultate din întârzierea executării poate fi depusă doar executorului judecătoresc ce deține documentul executoriu prin care se stabilește obligația principală, până la stingerea acesteia. Sumele menționate se calculează de la data la care hotărârea judecătorească a devenit definitivă sau, în cazul celorlalte documente executorii, de la data la care creanța a devenit exigibilă (scadentă) și până la data plății efective a obligației cuprinse în orice document dintre acestea, în perioada de calcul fiind inclusă și durata suspendării procedurii de executare, în condițiile prevăzute de prezentul cod.

[...]”.

Articolul 84

Modul de suspendare sau de încetare a procedurii de executare

„[...]”

(4) Pe durata suspendării procedurii de executare, suspendare dispusă la cererea debitorului din alte motive decât exercitarea, în privința fondului cauzei pe care a fost emis titlul executoriu, a căilor de atac suspensive de executare, se calculează penalități de întârziere.”

ÎN DREPT

A. Argumentele autorului excepției de neconstituționalitate

11. În motivarea excepției de neconstituționalitate, autorul invocă faptul că prevederile contestate, care îi acordă executorului judecătoresc dreptul de a calcula suma dobânzilor, a penalităților și alte sume rezultate din întârzierea executării, precum și onorariul executorului judecătoresc, pentru perioade anterioare datei devenirii definitive a hotărârii judecătorești sau posteroare datei executării obligației principale, încalcă dreptul de proprietate al debitorului și protecția acesteia, precum și dreptul la apărare.

12. De asemenea, în sesizare autorul menționează că prevederile contestate nu respectă exigențele previzibilității, clarității și preeminenței dreptului, garantate de Legea Supremă.

13. Așadar, având în vedere cele menționate *supra*, autorul excepției de neconstituționalitate pretinde că dispozițiile contestate sunt contrare articolelor 1 alin. (3), care se referă la principiul preeminenței dreptului, 23 alin. (2), care se referă la respectarea cerințelor previzibilității și clarității legii, 26, care prevede dreptul la apărare, 46, care garantează dreptul la proprietatea privată și protecția acesteia, și 54, care se referă la restrângerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți din Constituție.

B. Aprecierea Curții

14. Examinând admisibilitatea sesizării privind excepția de neconstituționalitate, Curtea constată următoarele.

15. În conformitate cu articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție, controlul constituționalității legilor, în prezenta cauză a Codului de executare, adoptat prin Legea nr. 443 din 24 decembrie 2004, ține de competența Curții Constituționale.

16. Curtea observă că sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a fost ridicată de dl avocat Aureliu Scorțescu în interesul Companiei de asigurări „Asterra Grup” S.A., parte în dosarul nr. 25-440/18, pendinte la Judecătoria Chișinău, sediul Centru. Curtea reține că sesizarea este formulată de subiectul căruia i s-a conferit acest drept, în baza articolului 135 alin. (1) literele a) și g) din Constituție, așa cum a fost interpretat acesta prin Hotărârea Curții Constituționale nr. 2 din 9 februarie 2016.

17. Curtea reține că obiectul excepției de neconstituționalitate îl constituie dispozițiile articolelor 22 alin. (1) lit. g), 24 alin. (1) și 84 alin. (4) din Codul de executare. Prevederile contestate se referă la competența executorului judecătoresc de a calcula dobânzi, penalități și alte sume rezultate din întârzierea executării unei obligații ce decurge dintr-un document executoriu, precum și, cu unele excepții, pe durata suspendării procedurii de executare.

18. Curtea admite că norma contestată ar putea fi aplicată de instanța de judecată, deoarece aceasta examinează o cerere referitoare la contestarea actelor executorului judecătoresc, inclusiv referitor la calcularea dobânzilor și penalităților rezultate din întârzierea executării unei obligații.

19. Curtea notează că dispozițiile articolelor 22 alin. (1) lit. g) și 84 alin. (4) din Codul de executare nu au făcut anterior obiect al controlului de constituționalitate, cu excepția prevederilor articolului 24 alin. (1) din Codul de executare. În acest sens, Curtea reține că prevederile articolului 24 alin. (1) din Codul de executare au mai făcut obiect al examinării în contenciosul constituțional, din perspectiva unor critici similare, fiind pronunțată DCC nr. 87 din 6 septembrie 2017.

20. Curtea reiterează că modul și procedura de calculare a dobânzilor, penalităților și altor sume rezultate din întârzierea executării este reglementată de articolul 24 din Codul de executare. Potrivit alineatului (1) al articolului menționat, sumele rezultate din întârzierea executării se calculează **de la data la care hotărârea judecătorească a devenit definitivă sau, în cazul celorlalte documente executorii, de la data la care creanța a devenit exigibilă (scadentă) și până la data plății efective a obligației**. Prin urmare, Curtea constată că sesizarea vizează, în esență, aspecte ce țin de aplicarea și interpretarea prevederilor legale de

către instanța de judecată, și nu de constituționalitatea acestora, fapt care excede domeniului jurisdicției constituționale. Curtea menționează că emiterea unor acte în cadrul procedurii de executare silită contrare legii ține de controlul judecătoresc (DCC nr. 87 din 6 septembrie 2017, §§ 22-25).

21. De asemenea, în jurisprudența sa, Curtea a constatat că executorul judecătoresc nu soluționează un litigiu, ci doar stabilește sumele care urmează a fi încasate în calitate de cheltuieli de executare (a se vedea, în acest sens, DCC nr. 34 din 14 iunie 2016, § 22). Astfel, nu se poate pretinde că executorul judecătoresc stabilește criterii noi de calcul sau că acordă drepturi noi (DCC nr. 109 din 25 septembrie 2018, § 22). Curtea notează că ține de marja de discreție a legislatorului de a decide cu privire la procedura de punere în executare a hotărârilor judecătorești (§ 23).

22. Pentru că nu au intervenit elemente noi de natură să justifice schimbarea acestei jurisprudențe, Curtea reține că acest capăt de sesizare nu poate fi acceptat pentru examinare în fond, în baza motivelor deja prezentate.

23. Curtea observă că autorul excepției contestă prevederile articolelor 22 alin. (1) lit. g) și 84 alin. (4) din Codul de executare prin raportare la articolele 1 alin. (3), 23, 26, 46 și 54 din Constituție. Așadar, Curtea va verifica dacă aceste dispoziții constituționale sunt afectate prin prevederile legale contestate.

24. Totodată, analizând excepția de neconstituționalitate, Curtea observă că, deși autorul invocă încălcarea prevederilor articolelor 1 alin. (3), 23, 26, 46 și 54 din Constituție, acesta ridică de fapt o problemă de interpretare și de aplicare a legii. Astfel, Curtea notează că însuși autorul excepției în argumentarea sesizării pune întrebarea dacă este în drept executorul judecătoresc să dispună calcularea și încasarea dobânzilor, penalităților și a altor plăți pentru perioade anterioare datei devenirii definitive a hotărârii judecătorești sau posterioare datei executării obligației principale.

25. Cu privire la pretinsa încălcare a articolului 1 alin. (3) din Constituție, care se referă la principiul preeminenței dreptului, Curtea a subliniat în jurisprudența sa că acest articol nu are o aplicabilitate de sine stătătoare. Acesta poate fi invocat, în special, dacă se constată aplicabilitatea sa cu alte dispoziții din Constituție (a se vedea, mutatis mutandis, HCC nr. 6 din 10 martie 2020, § 25; HCC nr. 29 din 12 decembrie 2019, § 19; HCC nr. 19 din 24 septembrie 2019, § 16).

26. Cu privire la incidența articolului 23 din Constituție, Curtea notează că acesta nu are o aplicare de sine stătătoare. Totuși, pentru a putea fi invocat standardul calității legii, trebuie să existe o ingerință într-un drept fundamental (a se vedea HCC nr. 6 din 10 martie 2020, § 27; DCC nr. 16 din 10 februarie 2020, § 17; DCC nr. 44 din 22 mai 2017, § 18). Cu privire la pretinsa încălcare a articolului 54 din Constituție, Curtea în jurisprudența sa a reținut că acest articol îi impune Curții un mod de analiză la modul abstract a caracterului proporțional al ingerințelor în drepturile fundamentale. Prin urmare, pentru ca acest articol să poată fi invocat, autorul excepției trebuie să argumenteze incidența unui drept fundamental (a se vedea, în acest sens, HCC nr. 29 din 12 decembrie 2019, § 19; DCC

nr. 3 din 16 ianuarie 2020, § 22; DCC nr. 28 din 12 martie 2020, § 18, DCC nr. 48 din 25 mai 2020, § 21).

27. Cu privire la pretinsa încălcare a dispozițiilor articolului 26 din Constituție, prin aplicarea dispozițiilor contestate, Curtea reține următoarele.

28. În jurisprudența sa Curtea a menționat că ține de marja de discreție a legislatorului de a decide cu privire la procedura de punere în executare a hotărârilor judecătorești. Totuși, în exercitarea acestei competențe, legislatorul este obligat să ofere participanților la procedura de executare silită remedii efective în vederea apărării drepturilor și a intereselor lor (DCC nr. 109 din 25 septembrie 2018, § 23). În acest sens, Curtea reține că executorul judecătoresc are competența de a calcula dobânzile, penalitățile și alte sume rezultate din întârzierea executării, la cererea creditorului, iar încheierea emisă de către executor este un titlu executoriu, care poate fi contestată în fața unei instanțe de judecată în termen de 10 zile de la data comunicării, potrivit articolului 66 alin. (2) din Codul de executare. Astfel, părțile pot ataca încheierea emisă de către executor, inclusiv de a beneficia de mijloace de apărare. Prin urmare, în situația invocată, Codul de executare conține suficiente garanții procedurale care să asigure dreptul la apărare prevăzut de articolul 26 din Constituție.

29. Cu privire la incidența articolului 46 alin. (1) din Constituție, Curtea constată că autorul sesizării nu a motivat pretinsa neconformitate a dispozițiilor criticate cu prevederile constituționale respective și nici n-a demonstrat raportul contradictoriu dintre ele. Așadar, Curtea reține că simpla enumerare a unor dispoziții constituționale nu poate fi considerată o critică de neconstituționalitate. Potrivit articolului 24 alin. (2) din Legea cu privire la Curtea Constituțională și articolului 39 din Codul jurisdicției constituționale, sesizarea trebuie să fie motivată, să cuprindă obiectul și împrejurările pe care subiectul își bazează cerințele, să expună normele legale și argumentele care justifică faptul că prevederea contestată contravine Constituției, precum și legătura cauzală directă între norma contestată și argumentele invocate (a se vedea, în acest sens, HCC nr. 4 din 7 februarie 2017, § 46; DCC nr. 52 din 27 iunie 2017, § 28; DCC nr. 115 din 15 decembrie 2017, § 19; DCC nr. 116 din 15 decembrie 2017, § 23; DCC nr. 126 din 15 decembrie 2017, § 28; DCC nr. 9 din 5 ianuarie 2018, § 21; DCC nr. 145 din 16 decembrie 2019, § 16; DCC nr. 5 din 20 ianuarie 2020, § 19). În situații similare, Curtea a respins ca inadmisibile sesizările formulate, precizând că simpla trimitere la un text din Constituție, fără explicarea pretinsei neconformități cu acesta a prevederilor legale contestate, nu echivalează cu un argument (a se vedea, *mutatis mutandis*, DCC nr. 151 din 26 decembrie 2019, § 16; DCC nr. 5 din 20 ianuarie 2020, § 20; DCC nr. 33 din 19 martie 2020, § 31; DCC nr. 50 din 28 mai 2020, § 16; DCC nr. 54 din 2 iunie 2020, § 31).

30. Totodată, Curtea notează că emiterea unor acte în cadrul procedurii de executare silită contrare legii ține de controlul judecătoresc. De asemenea, Curtea reține că Codul de executare, la articolul 14, reglementează cerințele față de cuprinsul documentului executoriu. Așadar, în eventualitatea în care documentul executoriu nu întrunește condițiile de formă și de conținut prevăzute în articolul 14 din Codul de executare, acesta nu poate servi ca motiv de intentare a procedurii de

executare. Curtea în jurisprudența sa a menționat că, în virtutea principiului disponibilității în procesul civil și a interesului creditorului în executarea hotărârii judecătorești, creditorul trebuie să acționeze cu diligență pentru exercitarea dreptului de a cere executarea silită, inclusiv să solicite corectarea erorilor din documentul executoriu, până la depunerea acestuia la executor, în vederea executării silite (HCC nr. 22 din 8 octombrie 2019, § 59).

31. În aceste condiții, Curtea constată că problema ridicată în sesizare, care se referă la controlul legalității încheierilor executorului judecătoresc prin care s-a dispus încasarea de la debitor a dobânzii de întârziere și a onorariului executorului, vizează, în esență, aspecte ce țin de interpretarea și aplicarea prevederilor legale de către instanța de judecată, și nu de constituționalitatea acestora, care exced domeniului jurisdicției constituționale (a se vedea, *mutatis mutandis*, DCC nr. 19 din 13 februarie 2020, § 22; DCC nr. 5 din 20 ianuarie 2020, § 22; DCC nr.1 din 16 ianuarie 2020, § 26; DCC nr. 130 din 2 decembrie 2019, § 22).

32. Prin urmare, în baza celor menționate *supra*, Curtea constată că sesizarea privind excepția de neconstituționalitate nu întrunește condițiile de admisibilitate și nu poate fi acceptată pentru examinare în fond.

Din aceste motive, în baza articolului 26 alin. (1) din Legea cu privire la Curtea Constituțională și a articolelor 61 alin. (3) și 64 din Codul jurisdicției constituționale, Curtea Constituțională

DECIDE:

1. *Se declară inadmisibilă* sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a prevederilor articolelor 22 alin. (1) lit. g), 24 alin. (1) și 84 alin. (4) din Codul de executare, ridicată de către dl avocat Aureliu Scorțescu, în interesul Companiei de asigurări „Asterra Grup” S.A., parte în dosarul nr. 25-440/18, pendinte la Judecătoria Chișinău, sediul Centru.

2. Prezenta decizie este definitivă, nu poate fi supusă niciunei căi de atac, intră în vigoare la data adoptării și se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

Președinte de ședință

Liuba ȘOVA

Chișinău, 15 iunie 2020
DCC nr. 65
Dosarul nr. 4g/2020